

СЕРЕБРЯК

Ксенія Ігорівна
belousova_2014@ukr.net

УДК 332.1:338

ПРОБЛЕМИ ФОРМУВАННЯ
РЕГІОНАЛЬНОЇ ІНФРАСТРУКТУРИ
УПРАВЛІННЯ РЕСУРСНИМ
ЗАБЕЗПЕЧЕННЯМ ЕКОНОМІКИ
РЕГІОНУ

БЕЛОУСОВ

Ярослав Ігорович
Zexa@ukr.netд.е.н., доцент, професор
кафедри, Східноукраїнський
національний університет імені
Володимира ДаляPROBLEMS OF FORMING REGIONAL
INFRASTRUCTURE OF RESOURCE
PROVISION MANAGEMENT OF THE
REGION'S ECONOMYк.е.н., доцент,
Східноукраїнський
національний університет
імені Володимира Даля

У статті проведено дослідження та висвітлення проблем розвитку регіональної інфраструктури та елементів регіональної інфраструктури управління ресурсним забезпеченням економіки регіону. Визначено характеристику кореспондуючих видів ресурсів - інформаційного і фінансового забезпечення функціонування регіональної інфраструктури, які спираються на механізм формування та розподілу, вступаючи у економічні відносини, та визначаючи порядок залучення і ефективного використання фінансових коштів, організаційно управлінських принципів, методів та форм їх впливу на діяльність регіону. Надані обґрунтовані рекомендації з управлінських дій ресурсним забезпеченням щодо оцінювання результатів забезпечення ресурсами розвитку економіки регіону. Таке оцінювання може здійснюватися за кожним елементом та напрямом функціонування регіональної інфраструктури управління ресурсним забезпеченням економіки регіону для чого використовуються методики планового розрахунку стратегічного та економічного зростання.

* * *

The article is devoted to research and presentation of development problems of regional infrastructure and its elements of resource provision management of the region's economy. There are defined characteristics of corresponding types of resources – information and financial support of the regional infrastructure functioning. They are based on the mechanism of formation and distribution, entering into economic relations, and determining the order of attraction and effective use of financial resources, principles of organization and management, methods and forms of their influence on the region's activity.

There are substantiated recommendations on resource provision management concerning evaluation indicators of resource provision results for development of the region's economy. Such evaluation can be carried out for each element and direction of the regional infrastructure functioning of resource provision management of the region's economy. Follow-up methods of strategic and economic growth are used for this purpose.

Efficiency of managing resource provision of the region's economy within the regional infrastructure is internal efficiency of the managed subsystem of resource management of the region's economy, which consists of efficiency of the management object functional constituents. It can be represented through: usage availability and reality of internal functional capabilities of the region's economy; usage completeness and rationality of all kinds of resources with high quality of goods, services and products with minimal expenses; complete achievement of the region's activity objectives in specific indicators of the functional activity areas.

The main criterion in managing resource provision is evaluation indicators of resource provision results for economic development in the region. Such evaluation can be carried out for each element and direction of the regional infrastructure functioning of resource provision management of the region's economy. Follow-up methods of strategic and economic growth are used for this purpose. The results of integrated evaluation of each element's potential serve as an information basis for conducting rating analysis and choosing managerial decisions on resource provision of the region's economy. Characteristic of the activity results is basically a certain sign of these results. It helps to state the presence of this characteristic, i.e., the characteristic is an evaluation category to some extent, and, although indirectly, it is the result of managerial actions.

Ключові слова: формування, інфраструктура, елементи інфраструктури, економіка регіону, управління, забезпечення, ресурси, потоки, проблеми розвитку

Keywords: formation, infrastructure, infrastructure elements, region's economy, management, provision, resources, flows, development problems

ВСТУП

Необхідність досягнення конкурентоспроможності регіонів України в умовах глобалізації та активного розвитку зарубіжних країн, підвищення інвестиційної привабливості, поступового переходу до інноваційної економіки з активною соціальною складовою, центром якої є людина та людський капітал, ставить перед соціально-економічною системою України та її регіонів нові завдання розвитку. Як подолати проблеми, які стоять на заваді формуванню регіональної інфраструктури управління ресурсами, які уповільнюють процеси інтеграції та економічного співробітництва регіонів? Головним завданням у вирішенні проблем

формування регіональної інфраструктури управління ресурсним забезпеченням економіки регіону є обґрунтування напрямів розвитку та чітке визначення стратегічних дій щодо управління ресурсним забезпеченням економіки регіону, формування умов за для досягнення стратегічних цілей на основі обслуговуючих потоків окремих видів ресурсів.

Аналіз останніх досліджень

З метою вирішення поставлених завдань необхідне проведення дослідження, об'єктом якого, є регіональна інфраструктура управління ресурсним забезпеченням економіки регіону.

Інформаційною базою для дослідження та досяг-

нення поставленої мети слугували наукові роботи і дослідницькі матеріали вітчизняних і закордонних вчених. Проблеми розвитку регіонів та управління ресурсним забезпеченням економіки регіонального розвитку, шляхи підвищення інвестиційної діяльності в регіонах України, стратегічне управління інвестиціями, інноваційний розвиток регіонів в умовах політичних змін, методи оцінки конкурентоспроможності регіонів, та багато інших напрямів досліджували такі сучасні вчені, як В.М. Гесць, Я.А. Жаліло, М.Г. Чумаченко, І.В. Заблудська, Є.М. Ахромкін, А.П. Гречан, В.В. Толканов, З.С. Варналій, О.Ю. Кудріна, О.А. Карлова, М.О. Кизим, О.І. Амоша, О. А. Бурбело, О.В. Коломицева, І.Р. Бузько, Ю.В. Орловська, Д. Стеченко, Л.А. Костирко, А.А. Сищук, Д.М. Стеченко, П.Т. Бурбенко, Т.В. Терещенко, Б.М. Короп та ін.

Але недостатньо вірогідне уявлення про елементи регіональної інфраструктури управління ресурсним забезпеченням економіки та їх вплив на формування потреб територій, існування проблем, які перешкоджають формуванню регіональної інфраструктури управління ресурсами, уповільнюють процеси інтеграції, які формуються на підставі системно-цільового підходу, що забезпечує ефективне управління ресурсним забезпеченням економіки та економічним співробітництвом регіонів, не дає можливості обґрунтувати та достовірно визначити шляхи покращення управлінської дій щодо управління ресурсним забезпеченням економіки регіону.

Авторами використано системний підхід до вивчення розбалансованості регіональних механізмів використання ресурсного потенціалу територій, застосовано методи спостереження, аналізу, порівняння та оцінювання, отримання вірогідної інформації та застосовано спеціальні методи дослідження

МЕТОЮ РОБОТИ є дослідження та висвітлення проблем формування та розвитку регіональної інфраструктури управління ресурсним забезпеченням економіки регіону, впливу на неї елементів, які її формують і одночасно трансформуються в процесі розвитку та змін, надаючи інфраструктурі нових якостей і можливостей, впливаючи на стан економіки регіону в цілому.

РЕЗУЛЬТАТИ

Під інфраструктурою слід розуміти сукупність елементів продуктивних сил у вигляді галузей, виробництв і видів діяльності, які надають цілісну характеристику, як усьому народному господарству, так і його окремим сферам і комплексам, функціональне призначення яких полягає, по-перше, у створенні загальних умов, що забезпечують ефективне функціонування основного виробництва, і, по-друге, у забезпеченні відтворення робочої сили [1, С. 71].

Управління ресурсним забезпеченням економіки регіону в межах регіональної інфраструктури є складною системною категорією: самостійною, цілісною економічною системою, умовою існування якої, є генерування цільового фінансово-економічного результату діяльності підприємств, організацій, установ у регіоні в цілому, за допомогою забезпечення інтеграції та координації конкретних системоутворюючих елементів. Це система і процес взаємовідносин, а також

сукупність принципів, правил та процедур взаємодії у внутрішньому та в зовнішньому середовищі, які сформовані на досягнення балансу їх інтересів та забезпечення ефективної діяльності всіх учасників, для покращення їхнього іміджу, підвищення репутації, статусу, бренду та реалізацію стратегічних довгострокових планів, цілей і оперативних завдань.

Отже, метою управління ресурсним забезпеченням економіки регіону є взаємовигідне співіснування підприємств, організацій, установ з різними суб'єктами зовнішнього середовища на користь всіх задіяних в процесі сторін.

Функціонування та розвиток будь-якої території забезпечується ресурсами, які включають природні, інформаційні, людські, матеріально-технічні, фінансові, нематеріальні. При цьому, як визначається у сучасній науковій літературі може бути декілька варіантів режиму дій об'єктів територіального управління: перерозподіл ресурсів, мобілізація ресурсів, еквівалентний обмін ресурсами територій. Як відомо, територія стратегічного управління використовує науковий інструментарій детермінації конкурентоспроможності об'єкта (території, підприємства, організації, установи тощо), тобто шляхом позиціонування зовнішнього середовища.

Регіональна інфраструктура управління ефективним ресурсним забезпеченням – це сукупність галузей та видів діяльності, підприємств, установ та організацій, які входять до них і забезпечують умови управління ресурсним забезпеченням економіки конкретного регіону за для досягнення ним стійкого та збалансованого розвитку в довгостроковому періоді. Загальним призначенням їх діяльності є формування умов за для досягнення стратегічних цілей регіональної економіки на основі обслуговуючих потоків окремих видів ресурсів, які роками забезпечували відносини між регіонами, які набувають змін та набутими новими якостями, певним чином впливають на управлінські рішення в питанні забезпечення економіки територій, інтеграційних процесів, міжнародних зв'язків.

Зв'язок між елементами інфраструктури забезпечується видами потоків.

Так, матеріальним відображенням фінансових відносин є грошові потоки. Організація цих потоків, порядок їх здійснення відбувається за певними правилами, напрямами, яке диктує фінансове середовище.

Переважаючим видом потоків для даних елементів інфраструктури є інформаційні потоки, які утворюються за узгодженням принципів формування інформаційної бази через інформаційні технології. Інформаційні технології впливають на стабільний соціально-економічний розвиток регіонів, сприяючи підвищенню продуктивності праці, формуванню моделі споживчої поведінки суспільства, орієнтованої на нові товари, послуги, виявленню джерел та рушійних сил розвитку, створенню нових робочих місць в різних галузях [2, С. 98].

Потоки забезпечують обмін даними між окремими елементами інфраструктури управління ресурсним забезпеченням регіональної економіки на основі установки зв'язку та телекомунікацій з одного боку, та контролю використання комунікацій і коригування умов управління ресурсним забезпеченням економіки

регіону з іншого.

Сукупність внутрішніх та зовнішніх потоків інформації складає основу інформаційного забезпечення. При цьому, важливим є вимоги до складу, якості, достовірності та вірогідності інформації, а головне, її сучасності.

Система інформаційного забезпечення, як елемент інформаційної інфраструктури регіону, повинна мати функціонально-цільову спрямованість та відповідати вимогам часу. Тому в основу такої системи, на наш погляд доцільно закладати сукупність важливих і стратегічних завдань, згрупованих за ознакою цілі, які плануються реалізувати в процесі управління ресурсним забезпеченням економіки регіону.

Але, у зв'язку з особливостями функціонування фінансових інститутів з елементами інфраструктури також безпосередньо зв'язані фінансові потоки, які забезпечують переміщення готівкових та без готівкових грошових коштів між суб'єктами – власниками ресурсів, а також іншими елементами системи стратегічного управління ефективним ресурсним забезпеченням регіону, наприклад, через банківські установи.

Отже, кореспондуючі види ресурсів – інформаційні та фінансові, для забезпечення функціонування регіональної інфраструктури, розвиток якої спирається на механізм формування та розподілу ресурсів, означаючи економічні відносини, впливають й на порядок залучення та ефективного використання ресурсів. Фінансове забезпечення регіональної інфраструктури управління ресурсним забезпеченням регіону являє собою взаємозв'язок складових підсистем та ключових елементів – форм фінансування, фінансових принципів, методів та важелів впливу. З огляду на це важливим є визначення джерел фінансового забезпечення.

Значними у вирішенні виробничих потреб підприємств, організацій та установ виступають матеріально-сировинні потоки, які забезпечують сировиною, напівфабрикатами, комплектуючими та іншими виробничими потребами підприємства, організації або установи, тобто власників і користувачів ресурсів в регіоні, за допомогою підприємств дорожнього та транспортного господарства, агропромислового комплексу, логістики, постачання енергоресурсів.

Тримірна класифікація потоків, на основі взаємодоповнюючого характеру їх реалізації, у процесі збору інформації між усіма елементами інфраструктури, їх узагальнення, формування пропозицій з ефективного управління регіональними ресурсами дає можливість реалізації стійкого та збалансованого соціально-економічного розвитку територій.

В цілому, інформаційна інфраструктура управління ресурсним забезпеченням, яка є складовою інфраструктури управління ресурсним забезпеченням, набуває постійних змін та зумовлюється багатьма чинниками: мікро-, макроекономічними, політичними, соціальними, культурними та іншими. Можна виділити дві групи чинників впливу на неї: концептуальні та інвестиційні чинники.

Концептуальні чинники висвітлюють характер потреб інформаційного суспільства та інформаційної економіки регіону, що формується та змінюється; особливості ресурсного забезпечення економіки регіону та управління ними, що виявляються в нерівномір-

ному бюджетному фінансуванні, комерціалізації діяльності у сфері інформаційної інфраструктури, браку кваліфікаційних трудових ресурсів.

Інвестиційні чинники впливають на середньорічні темпи зростання виробництва, поступовий перехід регіону до послуг доступу, що розширяється; на зміну моделі взаємодії органів управління економікою регіонів з елементами інформаційної інфраструктури; видів промислової діяльності, орієнтованих, переважно на задоволення потреб внутрішнього ринку, конкуренцію на ринку послуг, доступу до інформаційної інфраструктури, стимулююче підвищення якості та збільшення спектру послуг, що надаються в регіоні.

Вплив інформаційних технологій на розвиток регіону, як правило є опосередкованим через покращення управління бізнес-процесами, підвищення компетентності працюючих, збільшення інвестиційних потоків, впровадження сучасних інноваційних технологій, виявлення додаткових резервних ресурсів, підвищення економічного і науково-технічного потенціалу, розвиток експортного потенціалу та прикордонної співпраці і багато іншого [3, С. 112].

Основними перешкодами, і проблемами, які стримують розвиток інформаційної інфраструктури в Україні визначено: недосконалу загальнодержавну політику, політичну та економічну нестабільність, недосконалість законодавства, низьку інвестиційну активність, відсутність державної єдиної технічної та інвестиційної політики, уповільненість та недостатню координованість впровадження електронного урядування; відсутність мотивації та координації дій операторів телекомунікацій; наявність значного «цифрового розриву» у використанні інформаційно-комунікаційних технологій; загострення проблем та ризиків, пов'язаних інформаційною безпекою [4, С. 10-11].

До цього переліку необхідно додати ще такі фактори, як низький рівень впровадження інноваційних технологій, відсутність таких політичних рішень, які, насамперед, мають стимулювати цільове й ефективне використання інвестиційних ресурсів з урахуванням інфляції та ґрунтуватися на суворо збалансованих бюджетних і позабюджетних асигнуваннях. Першочерговими завданнями в подоланні цих перешкод є забезпечення вигідних умов для приватних інвесторів, як у сфері створення інвестиційних можливостей, так і стимулюванні інвестиційних намірів, які б відповідали певним вимогам і насамперед, були раціональними, перспективними та інноваційними.

Визначення зв'язку інформаційної інфраструктури країни, регіонів, об'єднаних територіальних громад та суб'єктів господарювання і зв'язку інформаційної інфраструктури співробітництва регіонів, країн та об'єднаних територіальних громад наведено на рис. 1 [5, с. 317].

Важливою умовою подолання розбалансованості регіональних механізмів використання ресурсного потенціалу територій, деформації відтворювальних пропорцій у сфері матеріального виробництва, практично повної відсутності ефективного механізму розподілу трудових, інвестиційних, фінансових ресурсів, поглиблення міжрегіональної диференціації в рівнях соціально-економічного розвитку територій, виступає необхідність управління відтворювальною динамікою

регіональної економіки на основі стійкого та збалансованого ресурсного забезпечення, декомпенсація цілей за напрямками функціонування. Останнє можливе завдяки своєчасному, достовірному і комплексному механізму отримання повної інформації о потребах в ре-

сурсах, джерелах їх надходження та обміну на основі діючої інфраструктури управління ефективним ресурсним забезпеченням, як в середовищі регіону, так і за його межами.

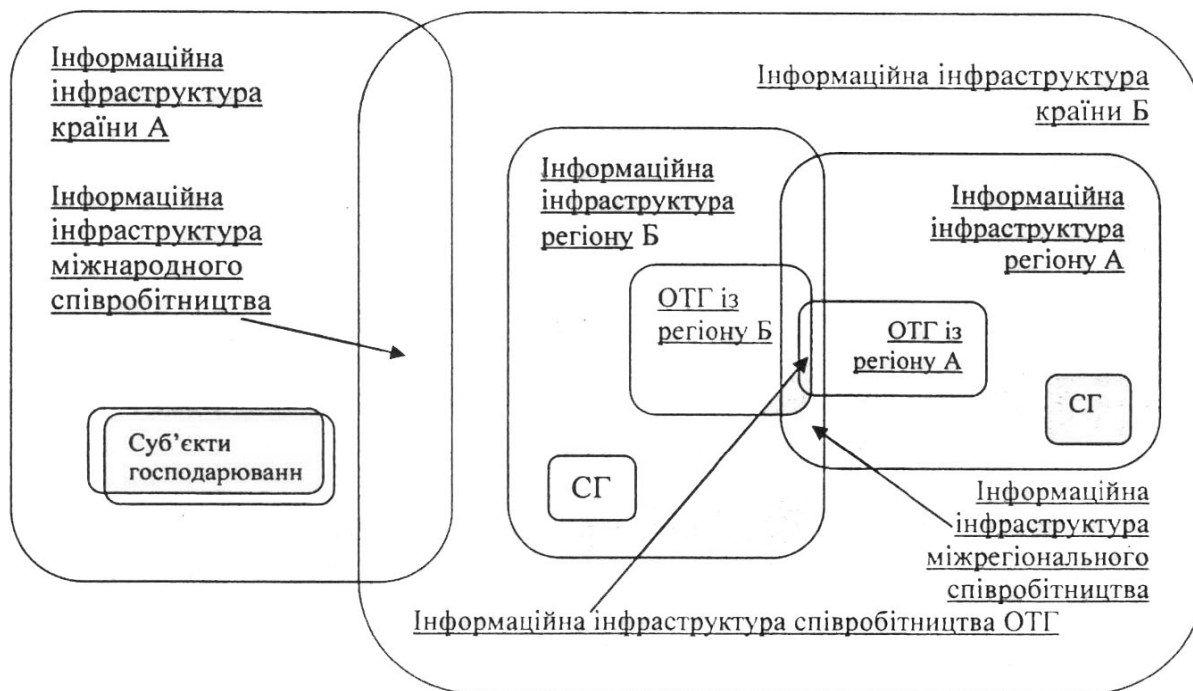

Рис. 1. Зв'язок інформаційної інфраструктури співробітництва країн, регіонів та об'єднаних територіальних громад

Ефективність управління ресурсним забезпеченням економіки регіону в межах регіональної інфраструктури це внутрішня ефективність керованої підсистеми управління, яка складається з ефективності функціональних складових елементів об'єкта управління, і може бути представлена через наявність та реальність використання внутрішніх функціональних можливостей економіки регіону; повноту та раціональність використання всіх видів ресурсів при високій якості товарів, послуг і продукції з мінімальними витратами; повноту досягнення цілей діяльності регіону.

Без ефективних управлінських дій щодо ресурсного забезпечення економіки регіону, його розвиток може призвести до неочікуваних та негативних результатів і показників, які не передбачалися в стратегічному плані розвитку. Такі управлінські дії стають нагальною потребою у визначенні умов розвитку інфраструктури управління ресурсним забезпеченням економіки регіонів.

Головним критерієм в управлінні ресурсним забезпеченням є показники оцінки результатів забезпечення ресурсами розвитку економіки регіону. Оцінювання може здійснюватися за кожним елементом та напрямом функціонування регіональної інфраструктури управління ресурсним забезпеченням економіки регіону для чого використовуються методики планового розрахунку стратегічного та економічного зростання.

Результати комплексного оцінювання потенціалу кожного з елементів слугують інформаційним базисом для проведення рейтингового аналізу та вибору управлінських рішень щодо ресурсного забезпечення економіки регіону.

Характеристика результатів діяльності є, по сутності, певною ознакою цих результатів. За її допомогою констатується наявність цієї ознаки тобто, деякою мірою характеристика є оцінною категорією та хоча і опосередковано, результатом управлінських дій.

Ефективність і активність регіональної інфраструктури управління ресурсним забезпеченням економіки регіону визначає розвиток виробництва з високими науковомісними технологіями, застосуванням нових інноваційних знань, професійного досвіду працівників і вміння людей оцінювати сучасний стан і прогнозувати тенденції розвитку ситуації у сфері економіки в цілях постійного оновлення технологій, можливості трансформації окремих складових. Отже, інтеграційні процеси повинні формуватися на підставі системно-цільового підходу, що забезпечує ефективне управління ресурсним забезпеченням економіки.

ВИСНОВКИ

У процесі прогнозування темпів економічного розвитку регіону та при плануванні управлінських дій стосовно ресурсного забезпечення економіки регіону, найбільша увага повинна приділятися визначенню потенціалу елементів регіональної інфраструктури, досягненню економічно обґрунтованих витрат підприємств, установ та організацій, розумінню тенденцій розвитку регіону, узгодженню принципів формування управлінських дій та заходів, їх якісному складу, умовам реалізації тощо.

Слід зауважити, що економіка регіонів не може існувати самостійно від всього інфраструктурного комплексу відповідної території та її системи госпо-

дарювання. Це обумовлює вплив стану та результатів функціонування інших видів інфраструктури (виробничої, транспортної, соціальної тощо) на розвиток регіональної інфраструктури управління ресурсним забезпеченням через їхнє взаємодоповнення. Виходячи з цих положень доцільно оцінювати стан інфраструктури регіонів за інтегральним показником, який комплексно враховував би всі напрями розвитку регіону.

Список використаних джерел

1. Хорунжий М.Й. Організація агропромислового комплексу: підручник. К.: КНЕУ, 2001. 382 с.
2. Шапкин Г.П. Ценность информации. Вопросы теории и приложений. М.: Филоматис, 2004. 128 с.
3. Інноваційний розвиток промисловості України / О.І. Волков, М.П. Денисенко, А.П. Гречан та ін. К.: КНТ, 2011. 648 с.
4. Серебряк К.І. Розвиток інформаційної інфраструктури економічного співробітництва регіонів: автореферат дисертації д-ра економічних наук: 08.00.05. Східноукраїнський нац. ун-т ім. В. Даля. Северодонецьк, 2018. 35 с.
5. Серебряк К.І. Інформаційна інфраструктура економічного співробітництва регіонів України: питання теорії та практики розвитку: монографія. Київ: СПД Чалчинська Н.В., 2017. 407 с.

References

1. Khorunzhy M.Y. Organization of agro-industrial complex: textbook. Kyiv: KNEU, 2001. 382 p. (in Ukrainian).
2. Shapkin H.P. Value of Information. Questions of Theory and Applications. Moscow: Filomatis, 2004. 128 p. (in Russian).
3. Innovative development of Ukrainian industry / O.I. Volkov, M.P. Denysenko, A.P. Hrechak et.al. K.: CST, 2011. 648 p. (in Ukrainian).
4. Sieriebriak K.I. Information Infrastructure of Economic Cooperation of Regions: the dissertation author's abstract of the doctor of economic sciences: spec. 08.00.05: SNU im. V. Dalja. Severodonetsk 2018. 35 p. (in Ukrainian).
5. Sieriebriak K.I. Information Infrastructure of Economic Cooperation of Regions of Ukraine: Issues of Development Theory and Practice: monograph. Kyiv: SPD Chalchynska N.V., 2017. 407 p. (in Ukrainian).